Suomen Sairaanhoitajien kommentit Kansalliseen ensihoitostrategiaan

6.11.2026 Otakantaa.fi-palvelu

Suomen Sairaanhoitajat pitää kansallisen ensihoitostrategian suuntaa ja tavoitteita pääosin kannatettavina. Strategian tavoitteet jäävät osin liian yleiselle tasolle ja vaativat selkeämpiä linjauksia, vastuita, resursseja ja mittareita. Keskeisenä lähtökohtana tulee olla ensihoidon ydintehtävän, kiireellisen lähtövalmiuden, potilasturvallisuuden ja alueellisen yhdenvertaisuuden turvaaminen.

1. Ensihoidon ydintehtävä ja palvelujen rajapinnat

Suomen Sairaanhoitajat suhtautuu ensihoidon tehtäväkuvan laajentamiseen varauksellisesti. Ensihoitoa ei tule käyttää pysyvänä korvaajana kotihoidon, sosiaalihuollon, kotisairaalan tai muiden palvelujen henkilöstö- ja resurssivajeille. Uusien tehtävien käyttöönotto edellyttää ennakoivaa vaikutusten arviointia, riittäviä resursseja sekä osaamisen ja toimivaltuuksien määrittelyä. Sote-tilannekeskukset ja palveluohjaus ovat tärkeitä keinoja tarkoituksenmukaisen avun järjestämiseksi ja ambulanssien kiireellisen valmiuden turvaamiseksi. Vähintään yhteistyöalueisesti tulisi luoda konsultoitavia ja neuvoja ja apua antavia erikoisalojen asiantuntijasairaanhoitajan tehtäviä (esim. palliatiivisen hoidon ja saattohoitotilanteiden varalle), jolloin ensihoitajia ei sidota tilanteisiin, joissa tarvitaan erikoisalaosaamista ensihoitajan ydinosaamisalueen ulkopuolelta ja mahdollisesti myös aikaa ja läsnäoloa potilaan luona.

2. Palvelutason ja yhdenvertaisuuden turvaaminen

Suomen Sairaanhoitajat näkee palvelutasopäätöksen säilyttämisen tärkeänä. Jos siitä luovutaan, tilalle on luotava vähintään yhtä velvoittava, läpinäkyvä ja julkisesti arvioitava järjestelmä. Vasteaikojen rinnalle tarvitaan vaikuttavuutta, laatua, potilasturvallisuutta ja yhdenvertaisuutta kuvaavia mittareita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää harvaan asuttujen alueiden palveluihin, ensivasteverkostoon ja ensihoidon riittävään saatavuuteen.

3. Henkilöstö, osaaminen ja työhyvinvointi

Suomen Sairaanhoitajat korostaa, että henkilöstön riittävyys, osaamisen ylläpitäminen ja työssä jaksaminen ovat ensihoidon toimintakyvyn perusedellytyksiä. Tärkeää olisi luoda kansallisesti yhdenmukaiset osaamis- ja koulutusvaatimukset, turvata säännöllinen täydennyskoulutus, kliininen jatkokouluttautumismahdollisuus sekä mahdollistaa selkeät kliiniset urapolut ja asiantuntijatehtävät ensihoitajille. Kokeneiden ensihoitajien osaamista tulee hyödyntää mentoroinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Lisäksi tarvitaan konkreettisia toimia työkuormituksen

hallintaan, palautumiseen, psykososiaaliseen tukeen, vertaistukeen ja työturvallisuuteen. Henkilöstön osallistuminen muutosten suunnitteluun on varmistettava.

4. Johtamisen ja ammattiaseman selkeyttäminen

Suomen Sairaanhoitajat näkee välttämättömänä, että ensihoidon johtaminen on moniammatillista. Lääketieteellinen johtaminen ja hoitotyön ammatillinen johtaminen on tunnistettava erillisiksi mutta toisiaan tukeviksi kokonaisuuksiksi. Kenttäjohtajien ja ensihoitolääkärien toimivaltuudet sekä operatiivisen johtamisen vastuut tulee määritellä yksiselitteisesti. Ensihoitajien ammattiasemaa, laillistamista ja valtakunnallisia kelpoisuusvaatimuksia tulee kehittää.

5. Vaikuttavuus, resurssien käyttö ja tutkimusnäyttö

Ensihoidon resurssien käytön tulee perustua tutkittuun tietoon, potilaalle saavutettavaan terveyshyötyyn ja kustannusvaikuttavuuteen. Erityisesti lääkärihelikopteritoiminnan, useiden yksiköiden hälyttämisen, vaativan hoitotason sekä ensivastetoiminnan vaikuttavuutta tulee arvioida riittävän kattavasti. Myös vaativalle hoitotasolle sekä CBRN- ja TEMS-toiminnalle tarvitaan valtakunnalliset määritelmät ja osaamisvaatimukset.

6. Rahoitus, varautuminen ja strategian toimeenpano

Vuoden 2028 rahoitusuudistus ei saa antaa heikentää ensihoidon valmiutta, henkilöstöresursseja tai syventää alueellista eriarvoisuutta. Rahoituksen tulee vastata palvelun todellisia kustannuksia, huomioida pitkät etäisyydet, harva asutus ja ympärivuorokautinen valmius. Ensihoito tulee tunnistaa kriittiseksi osaksi yhteiskunnan huoltovarmuutta ja varautumista. Strategialle tarvitaan velvoittava toimeenpanosuunnitelma, jossa määritellään vastuut, aikataulut, rahoitus ja seurannan mittarit. Päätöksenteon tulee perustua avoimeen tutkimus- ja tietopohjaan.

Ensihoidon kehittämisessä uusien toimintamallien ja rakenteiden ohella on varmistettava palvelun perustehtävän, henkilöstön, osaamisen ja operatiivisen valmiuden kestävyys. Strategian tulee muuttua konkreettisiksi, rahoitetuiksi ja mitattaviksi toimenpiteiksi, joiden toteutuminen turvaa laadukkaan ja yhdenvertaisen ensihoidon koko Suomessa.

16.11.2026

Anne Pauna, toiminnanjohtaja, Suomen Sairaanhoitajat ry
Liisa Karhe, erityisasiantuntija, Suomen Sairaanhoitajat ry